

ERFARINGSRAPPORT:
REFLEKTERET ERFARINGSRAPPORT VEDRØRENDE PROJEKTET
"IKT OG LIVSSYN":
EN KANDIDATUDDANNELSE I MULTIMEDIER
MED FOKUS PÅ LIVSSYN

Af Peter Øhrstrøm m.fl.

Projektet drejer sig om udbud af en netbaseret uddannelse i multimedier med relation til spørgsmål om livssyn. Sigtet er at give de studerende en IT-kvalifikation, som opfattes som relevant i forhold til deres hidtidige studier i filosofi, teologi mm. Der er i forbindelse med projektet udviklet seks netbaserede kurser (projektenhedskurser) med hertil hørende undervisningsmaterialer, som dels findes på CD-rom, og som dels formidles via den valgte undervisningsplatform, Moodle.

“IKT og livssyn” er en samlende betegnelse for seks multimedie-relevante kurser inspireret fra henholdsvis filosofi, teologi og humanistisk informatik. Kurserne drejer sig alle om relationer mellem livssyn og IT – herunder ikke mindst formidling af livssynstemaer med IKT. I projektet indgår leverance af netbaserede kurser i følgende discipliner:

1. Filosofisk etik
2. Tværkulturel kommunikation
3. Logik og argumentation.
4. Datalingvistiske værktøjer til undersøgelser af bibelske tekster
5. Det virtuelle rum og det religiøse menneske
6. Religion on-line & on-line religion

Disse kurser er i forbindelse med Fleksnet-projektet blevet udviklet, så de kan udbydes som netbaseret undervisning fra Aalborg Universitet dels som Åben Uddannelse og dels i samarbejde med IT-Vest under cand.it.-ordningen (ifm. med en ny livssynsorienteret version af cand.it.-uddannelsen i multimedier).

Det koncept, som arbejdet med disse leverancer er baseret på, er nøje knyttet til ideen om problemorienteret undervisning og projektarbejde. Kurserne skal i alle tilfælde primært fungere som såkaldte projektenhedskurser, hvilket vil sige, at hvert af kurserne skal danne den teoretiske baggrund for et arbejde med et projekt inden for kursets faglige område. Idealmodellen er, at den studerende vælger et af kurserne og gennemarbejder det på nettet i stadig kommunikation med læreren. Dette arbejde munder ud i en problemformulering, som derefter danner udgangspunkt for et projektarbejde under samme lærers vejledning.

Pr. 1/9 2003 er denne praksis allerede søsat, idet der er optaget 12 studerende på den nye livssynsorienterede cand.it.-uddannelse i multimedier. – En lignende pædagogisk model realiseres ifm. undervisningen på Åben Uddannelse.

De 12 stud. på cand.it.-uddannelsen fordeler sig med 9 teologer, 5 mandlige og 4 kvindelige, en mandlig cand. mag., 1 mandlig teologisk bachelor, og 1 mandlig studerende med anden studiebaggrund, hvori teologiske studier indgår som ét blandt flere elementer.

Mht. overvejelser vedrørende fleksibilitet kan det nævnes:

- at selve uddannelsesideen – som det fremgår af nedenstående – har givet inspiration til ret forskellige lærings- og undervisningstilrettelæggelser, og at disse foreløbige løsninger er sat ind i en fortsat udviklingsproces;
- at studieforløbet i overensstemmelse med studieordningen kan udstrækkes i tid (op til 5 år), hvilket giver en høj grad af fleksibilitet i uddannelsen for den enkelte studerende;

- at de studerende frit kan vælge mellem flere forskellige kursustilbud og uddannelsesområder;
- at den sociale organisering i første semester har været centreret om netbaseret projektarbejde kombineret med 3 gange 2 seminardage med kursusundervisning og vejledermøder på Aalborg Universitet;
- at kommunikationsformerne, foruden Moodle (se nedenfor), har været e-mail og telefon, ligesom de studerende har kunnet få hjælp af teknisk og studiemæssig karakter via en koordinatorfunktion.

Mht. yderligere informationer og pressemæssig omtale af den nye livssynsorienterede version af cand.it.-uddannelsen i multimedier kan man fremhæve:

- Jyllands-Postens "Job og karriere" - tema den 27. august 2003.
- Indslag i TV-avisen den 4. september 2003.

Center for Filosofi og Videnskabsteori' nedsatte i efteråret 2002 en gruppe til at arbejde med netbaseret undervisning. I gruppen indgår Lennart Nørreklit og Maziar Etemadi. Endvidere blev Ph.D. cand. phil. Jesper Garsdal ansat til i efteråret 2002 at lede arbejdet med udvikling af materiale til netbaseret undervisning i filosofi, idet Jesper Garsdal har en faglige kompetence både inden for IT-området og i filosofi. Jesper Garsdals ansvarsområde var i overensstemmelse hermed dels valg af fremstillingsteknik og dels at varetage fagområdet komparativ metode. Lennart Nørreklit havde som område filosofisk etik. Resultatet af ansættelsen af Jesper Garsdal var introduktion af og eksperimenter med produktion ved hjælp Camtasia mhp. streaming af diverse undervisningsmaterialer. Jesper Garsdal har nu forladt Aalborg Universitet til fordel for ansættelse andetsteds, men hans og andres arbejde har ført til, at der er produceret en lang række undervisningsmaterialer, som kan udbydes via fakultetets streaming-server. Det gælder især i forbindelse med kurserne i 'filosofisk etik' og i 'logik og argumentation'.

Fleksnet-projektet har i samarbejde med 'Center for Filosofi og Videnskabsteori' valgt conferencesystemet Moodle som platform. Der er her tale om et open-source-system, som må skønnes at være meget velegnet til de aktiviteter, som projektet "IKT og livssyn" har givet anledning til. Overalt i nedennævnte kurser anvendes Moodle til styring af undervisningen, formidling af forskellige former for ressourcer samt til diverse faglige diskussioner.

1. FILOSOFISK ETIK

Ansvarlig: Lennart Nørreklit

Kurset omfatter en introduktion til etik i almindelighed, forskellige former for etisk argumentation samt forskellige kulturers betragtninger om livssyn og etik. Diverse forelæsninger over emnet ved Aalborg Universitet er blevet videooptaget og bearbejdet, således at de nu kan udbydes via fakultetets streaming-server. I forbindelse med kurset har etik i relation til IT særlig interesse. I praksis vil kurset

snarest blive integreret med det kursus i IT-etik, som er udviklet under Fleksnet-projektet ved Humanistisk Informationsvidenskab, SDU. Det er aftalt, at materialet fra dette projekt skal lægges på Moodle mhp. afgangsprøve på cand.it-uddannelsen.

2. TVÆRKULTUREL KOMMUNIKATION

Ansvarlig: Lennart Nørreklit

I dette kursus tages afsæt i kurserne ved 'Center for Filosofi og Videnskabsteori' dels i tværkulturel og tværreligiøs kommunikation og dels i komparativ filosofi. Der drages i denne forbindelse bl.a. nytte af centrets internationale universitetskontakter. Konkret er det blevet til et udbud under Åben Uddannelse i Verdensfilosofi, som startede pr. 1/9 2003. Der benyttes netbaseret undervisning via fakultetets Moodle-portal.

3. LOGIK OG ARGUMENTATION

Ansvarlig: Peter Øhrstrøm

Emnerne i dette kursus er følgende:

- a. Træk af moderne argumentationsteori.
- b. Generel introduktion til syllogismer, udsagnslogik og 1. ordens prædikatslogik.
- c. Elementer fra logikkens historie, herunder de traditionelle gudsbeviser og argumenterne vedrørende determinisme og valgfrihed.
- d. Logikkens muligheder og grænser.

Centralt i kurset står spørgsmålet om mulighederne for rationel debat om religiøse og eksistentielle spørgsmål. Et antal forelæsninger om logik mm. er videooptaget og en del nye forelæsninger er optaget med Camtasia. Det hele udbydes via Moodle og fakultetets streaming-server. Forelæsningerne kan også leveres på CD-rom. Lektor Jörg Zeller, Humanistisk Informatik, har været inddraget i dele af arbejdet med dette kursus.

4. DATALINGVISTISKE VÆRKTØJER TIL UNDERSØGELSER AF BIBELSKTE TEKSTER

Ansvarlig: Nicolai Winther-Nielsen

Kurset drejer sig om en række værktøjer/programmer, som kan bruges til computerbaserede undersøgelser af bibelske tekster. Nogle af disse værktøjer forudsætter indgående kendskab til originalsprogene (hebræisk og græsk). Der er dog også værktøjer, som kan bruges af folk, som i udgangspunktet ikke har kendskab til originalsprogene. Der lægges vægt på datalingvistiske studier, som udnytter grafiske metoder integreret med selve teksten, til præsentation af meningsstrukturer.

5. DET VIRTUELLE RUM OG DET RELIGIØSE MENNESKE

Ansvarlig: Per Bucholdt Andreasen

Kurset drejer sig om aktuelle eksperimenter med diverse virtuelle udtryksformer, som vil kunne benyttes til formidling af religiøse/eksistentielle spørgsmål. Kurset fungerer blandt andet som et eksperimentarium i forbindelse med denne

type af projekter. Der arbejdes med overvejelser om, hvordan man skaber virtuelle religiøse fællesskaber og udtryksformer, som kan fungere meningsfyldt i mødet mellem det virtuelle rum og det religiøse menneske. Der er følgende tre temaer i kurset:

- a. Kan der skabes fællesskab i cyberspace? Der arbejdes med en undersøgelse af forskellige mailinglister, der viser:
 - at fællesskabet i computermedierede relationer finder andre former og udtryksmåder, men fastholder det essentielle i den personlige interaktion;
 - at computer-medieret kommunikation kan transformere det sociale på en måde, der gør de klassiske krav til fællesskab – samtidighed i lokalitet og fysisk nærvær – til skamme.
- b. Hvordan skaber man virtuelle religiøse fællesskaber og udtryksformer, som kan fungere meningsfyldt i mødet mellem det virtuelle rum og det religiøse menneske? Der arbejdes her med analyse af forskellige virtuelle religiøse rum, som findes på internettet.
- c. Hvad kan karakteriseres som et meningsfyldt virtuelt religiøst rum, og hvilke kriterier kan opstilles for meningsfyldthed i forhold til virkelighedsopfattelse, identifikation og menneskesyn? Der arbejdes bl.a. med analyse af modeller for etablering af en dansk cyberkirke.

Der er produceret en CD-rom, som indeholder dels videooptagelser af forelæserne over kursusforløbets tematikker og dels de tilhørende PowerPoint præsentationer.

6. KURSUS: "RELIGION ON-LINE & ON-LINE RELIGION"

Ansvarlig: Bodil Toftdahl

Kurset drejer sig dels om formilning af religiøse emner på internettet (religion on-line) og dels om etablering af religiøse fællesskaber i cyberspace (on-line religion). Der er optaget videomateriale fra en konference om disse temaer, afholdt ved Københavns Universitet i november 2001. Disse optagelser indgår i kurset. - Under anvendelse af WebNize er der produceret en metro, som vil gøre det muligt for de studerende på kurset at finde frem til interessante religiøse sites og sammenligne dem på en systematisk måde. Undervisningsmateriale til kurset er samlet på en CD-rom.

GENEREL REFLEKSION OVER UDDANNELSEN OG UNDERVISNINGSMATERIALERNE:

Ovennævnte undervisningsmateriale er for første gang udbudt i en undervisningssammenhæng i efteråret 2003. På cand.it.-forløbet gennemføres undervisningen med særlig henblik på studerende med en teologisk baggrund. Materialet fungerer som forberedelse til projektet på første semester, hvor funktion, produktion og metode er temaet. Det drejer sig her om analyse af produkter inden for multimedieområdet med relation til det teologiske eller religionspædagogiske fagområde. De studerende anvender i praksis ikke mindst undervisningsmaterialet som forberedelse til projektvejledningen på de tre intensive seminar. Materia-

lerne er i samspil med uddannelsens IT-plattform (Moodle) udbygget med opgaver, som de studerende løser og fremlægger på IT-plattformen mellem de tre seminarer.

Materialet giver en god mulighed for at fastholde en mere målrettet læringsituation, idet materialet i sin form er indrettet således, at de studerende har mulighed for i høj grad selv at styre anvendelsen af materialerne. På den måde bliver der også gode muligheder for at til- eller fravælge bestemte problemstillinger. Materialerne kan ligeledes via den elektronisk platform hurtigt revideres og justeres i forhold til den kontinuerlige produktudvikling af de forskellige kursusforløb. Materialerne synes at fungere udmærket i en fjernundervisningssituation, hvor der ved de få fysiske møder i løbet af semesteret for de studerende er brug for tid til vejledning og dialog frem for en mere målrettet tematisk undervisning. Materialerne udgør dog kun et første pilotprojekt, og de bør justeres i lys af erfaringerne fra det igangværende gennemløb af uddannelsen.

Det er oplagt, at den nye livssynsorienterede version af cand.it.-uddannelsen i multimedier endnu er i støbeskeen. Under fleksnet-projektet er der sket en transformation af kurser og undervisningsmoduler fra andre sammenhænge (humanistisk informatik, teologi og filosofi) til den nye version af cand.it.-uddannelsen. Det er imidlertid klart, at der er et stort behov for yderligere udvikling af uddannelsen, således at antallet af faglige muligheder (og dermed valgfriheden mhp. projekter) øges.

Kommentar: .

Ovenstående er Peter Øhrstrøms sammenskrivning af tekster modtaget fra de øvrige projektdeltagere. Gruppen består pr. 1/11 2003 af følgende:

- Per Bucholdt Andreasen
- Maziar Etemadi
- Lennart Nørreklit
- Bodil Toftdahl
- Nicolai Winther-Nielsen
- Peter Øhrstrøm